

produktivnyh syl' Ukrainy NAN Ukrainy / http://www.rusnauka.com/CCN/Economics/15_bogush.doc.htm

2. Guz' Sergij. Chy potribni kraїni reemigranty? // Tyzhden'. – №3. – 16–22 lystopada 2007. – S.48.

3. Zhurakovs'ka L. A. «Pershochergovi zahody derzhavnoi' polityky shhodo vyrishennja social'no-ekonomichnyh problem sil's'kogo naselennja». Analitichna zapyska / <http://www.niss.gov.ua/articles/1279/>

4. Naselennja Ukrainy. Social'no-demografichni problemy ukrai'ns'kogo sela. – K.: In-t demografii' ta social'nyh doslidzhen' NAN Ukrainy, 2007. – 468 s.

5. Pociuljko Natalija. Problemy social'nogo zahystu v umovah zemel'noi' reformy (za rezul'tatamy sociologichnyh doslidzhen').

6. Problemy ta perspektyvy rozvytku sil's'kyh terytorij Ukrainy (na prykladі Karpats'kogo regionu): naukovo-analitichna dopovid' / [V. V. Borshhevs'kyj, H. M. Prytula, V. Je. Krupin, I. M. Kulish]; NAN Ukrainy. Instytut regional'nyh doslidzhen'; [nauk. red. V. V. Borshhevs'kyj]. – L'viv, 2011. – 60 s.

7. Rynok praci sil's'koi' miscevoli: stan ta perspektyvy rozvytku: materialy kruglogo stolu (4 grudnja 2013 r., m. Kyi'v) / uporjad. I. F. Gnybidenko, L. G. Novash. – K.: IPK DSZU, 2014. – 133 s.

8. Riznyk O. Ju., Zavgorodnja V. M. Degradacija sil's'kyh terytorij – real'nist' s'ogodennja. Pravovi zasoby vyrishennja problemy.

9. Roi'k M. V. Suchasni naukovo obg'runtovani pidhody do vykorystannja zemli. – K.: Vyd-vo «XXI vik» – «TRUD – Gry Pol», 2003. – 44 s.

10. Statystychnyj shhorichnyk Ukrainy za 2013 rik / Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy: za red. O. G. Osaulenka, vidpovid. za vypusk O. A. Vyshnevs'ka. – K.: 2014. – 534 s.

11. Stepasjuk L. M. Social'no-ekonomichni problemy pracevlashtuvannja molodi v sil's'kij miscevoli / Nacional'nyj universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannja Ukrainy, m. Kyi'v / http://confcontact.com/2013_04_04_zhv/16_Stepasyk.htm

12. Ukrai'na u cyfrah u 1995 roci. Korotkyj statystychnyj dovidnyk / Ministerstvo statystyky Ukrainy: vidpovid. za vypusk V. V. Savchenko. – K.: Tehnika, 1996. – 143 s.

13. Chebotar'ov V. A. Dosvid strukturnyh peretvoren' v agropromyslovomu vyrobnytctvi postsocialistychnyh kraїn u konteksti i'h vstupu do Jevropejs'kogo Sojuzu / V. A. Chebotar'ov // Ekonomika APK. – 2007. – №2. – S.142–148.

Ryabchenko V. I., Candidate of Agricultural Sciences, Senior Research Fellow, Senior Research Fellow, Department of quality in higher education, the Institute of Higher Education NAPS of Ukraine (Ukraine, Kyiv), lepan@ukr.net

Humanistic dimension of the monopoly in agricultural business market in Ukraine: competent outlook

The relevance of the problem investigated by the author is caused by the paradoxical situation in Ukraine, when the development of agrarian business takes place in the time of poverty and degradation of rural area and its population.

That is why the article aims at pointing out the antihuman consequences of monopolization of the agrarian business in Ukraine and defining the causes of this technocratic commercialized phenomenon, which systematically ruins and destroys Ukrainian villages that represent the essence of Ukrainian nation. The paper shows analysis of the dynamics of demographical situation and employment of the population in rural areas during the period of independence of Ukraine. The article characterized distribution of agricultural land among agricultural enterprises, dated January 1st 2014, which confirms presence of large estates in Ukraine and monopolization of agricultural production. The paper conceptually identified in the humanistic dimension the negative consequences and concerns of anti-village agrarian policy, which has led to such monopolization and exclusion of rural people from land and farming. There has been made some grounded conclusions and suggestions concerning the need of de-monopolization of agrarian business and returning the farmlands to rural area inhabitants, without which the successful territory reform and establishment of democracy currently taking place in Ukraine is impossible.

Keywords: agrarian policy, agrarian business, unemployment, humanism, democracy, demography, employment, competence, monopolization, population, ideology, rural community, Ukrainian village.

Рябенко В. И., кандидат сельскохозяйственных наук, старший научный сотрудник, ведущий научный сотрудник отдела качества высшего образования, Институт высшего образования НАПН Украины (Украина, Киев), lepan@ukr.net

Гуманистическое измерение монопольного аграрного бизнеса в Украине: мировоззренческо-компетентный аспект

Актуальность исследуемой автором проблемы обусловлена парадоксальной ситуацией, что сложилась в Украине, когда развитие аграрного бизнеса осуществляется на фоне обнищания и деградации сельской местности и населения, которое там проживает.

Поэтому целью статьи стало освещение антигуманных последствий монополизации аграрного бизнеса в Украине и определения движущих факторов этого технократично коммерциализованного феномена, что системно разрушает и уничтожает украинское село, в которое укоренено национальное естество украинского народа. В публикации проанализировано динамику демографической ситуации и занятости населения в сельской местности за годы государственной независимости Украины. Охарактеризовано распределение сельскохозяйственных угодий между аграрными предприятиями, которое сложилось состоянием на 1 января 2014 года, что подтверждает наличие латифундий в Украине и монополизации сельскохозяйственного производства. В гуманистическом измерении концептуально определено негативные последствия и движущие интересы антикрестьянской аграрной политики, что привело к такой монополизации и отчуждению крестьян от земли и работы. Сделано обоснованные выводы и предложения относительно необходимости демополизации аграрного бизнеса и возвращения сельскохозяйственных угодий обитателям сельских громад, без чего станет невозможной успешная территориальная реформа, что ныне осуществляется, и построение демократии в Украине.

Ключевые слова: аграрная политика, аграрный бизнес, безработица, гуманизм, демократия, демография, занятость, компетентность, мировоззрение, монополизация, население, сельская громада, украинское село.

* * *

УДК 316.6:347.156

Фатхутдінова І.,
здобувач кафедри філософії, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди (Україна, Переяслав-Хмельницький), bazaluk@ukr.net

Роль державної сімейної політики в зміцненні інституту української родини

Для проведення ефективної державної сімейної політики в Україні необхідно правове забезпечення, державні нормативні акти, які б гарантували вплив держави і державних інститутів на розвиток інституту сім'ї. Основними складовими правового забезпечення державної сімейної політики є: 1. конституційне законодавство; 2. спеціальне сімейне законодавство; 3. галузеве законодавство (житлове, трудове, кримінальне, адміністративне). Саме розгляду цих питань і присвячена авторська робота.

Ключові слова: державна сімейна політика, сімейне законодавство, інститут сім'ї, держава, гендерна рівність.

Для проведення ефективної державної сімейної політики в Україні необхідно правове забезпечення, державні регулятивні акти, які б гарантували вплив держави і державних інститутів на розвиток інституту сім'ї. Основними складовими правового забезпечення державної сімейної політики є:

- конституційне законодавство;
- спеціальне сімейне законодавство;
- галузеве законодавство (житлове, трудове, кримінальне, адміністративне).

Розглянемо ці питання докладніше.

Як дослідив О. Кулик, термін «державна сімейна політика» практично не використовується в правових документах, що приймаються в Україні. Різні відомства та міністерства розуміють під поняттям «державна сімейна політика» сукупність державних соціальних заходів, які впливають на життєдіяльність сім'ї, дітей та жінок [4]. Цей факт говорить про те, що за роки незалежності в Україні так і не виробилося розуміння основних пріоритетів у державній сімейній політиці. Політики і політичні партії України не вийшли на рівень теоретичного осмислення і практичного втілення визначених маркерів розвитку української родини. Від загальних суджень і умовиводів до конкретного втілення – це тривалий шлях. І як ми покажемо нижче, в Україні цей шлях далеко не пройдений. Історія розвитку складових правового забезпечення державної сімейної політики України наочно демонструє непослідовність, суперечливість і другорядність сімейної політики в побудові української державності.

У своєму дослідженні питання ролі державної сімейної політики в зміцненні української родини, ми будемо спиратися на роботи В. Дерези [2], О. Кулика [4], О. Михайленко [5] та ін. науковців.

1. Конституційне законодавство.

У Конституції України, яка до речі була прийнята Верховною Радою України тільки 28 червня 1996 року, про аспекти сімейної політики більш менш конкретно починає згадуватися у Статті 24:

«Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям» [3].

Стаття 48 зазначає: «Кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло» [3].

Стаття 51 – єдина стаття Конституції України, яка присвячена родині і ставленню держави до української сім'ї. В ідеалі вона повинна прописувати стратегію держави у розвитку української родини. Але чи бачимо ми в тексті Статті 51 стратегію державної сімейної політики? Вчитасьмося:

Стаття 51: «Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї.

Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків.

Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою» [3].

На наш погляд, положення Статті 51 Конституції України в недостатній мірі розкривають ту стратегію розвитку української родини, яка необхідна для законодавчого закріплення державної сімейної політики. Саме тому, всі наступні законодавчі акти, що регулюють державну сімейну політику, в належній мірі і не відображають весь спектр проблем, що повинен вирішуватися державою щодо зміцнення основного осередку українського суспільства – сім'ї.

2. Спеціальне сімейне законодавство і галузеве законодавство (житлове, трудове, кримінальне, адміністративне).

Недосконалість положень Статті 51 Конституції України, почало проявлятися в тих практичних втіленнях, які почали здійснюватися на засадах Основного Закону України.

– У липні 1996 р. було створено Міністерство України у справах сім'ї та молоді, яке на думку О. Кулика «... поклато початок якісно новому етапу формування предметної сфери державної сімейної політики» [4].

– Але тільки у вересні 1999 року, у Концепції державної сімейної політики, в нормативно-правовій базі вперше з'явилось поняття «державна сімейна політика» [14].

Як зазначила дослідниця М. Буяновська, Декларація про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок та Концепція державної сімейної політики, які у 1999 р. схвалила Верховна Рада України, стали результатом співпраці Міністерства у справах сім'ї та молоді, центральних органів виконавчої влади, Координаційної ради в справах жінок і громадських жіночих організацій [1].

Концепція державної сімейної політики що була прийнята у вересні 1999 року вражає тим, що незважаючи на те, що в ній розглядаються потреби створення належних умов для життєдіяльності сім'ї в Україні і визначаються загальна стратегія і пріоритетні напрями державної політики щодо сім'ї, самого визначення поняття «сім'я», в ній немає. Зазначається тільки, що «сім'я є інтегральним показником суспільного розвитку, який відображає моральний стан суспільства і є могутнім фактором формування демографічного потенціалу» [14].

Але розглядати сім'ю через вузький демографічний фактор, з наукової точки зору, не коректно. Демографічний фактор у розвитку сім'ї та сімейної політики – це лише один (причому не головний, особливо в реаліях України) з напрямків розвитку державної сімейної політики. Саме тому, дійсно благі посили практичного розширення ролі держави у зміцненні інституту сім'ї (через виховання нового покоління, профілактику дитячої бездоглядності, жебракування, запобігання правопорушенням, та ін.) не змогли належною мірою виправити руйнування основ української родини. Правляча політична еліта не розуміла яку сім'ю, як осередок суспільства, вона прагнула створити в Україні. І на цьому нерозумінні будувалася державна сімейна політика.

Крім відсутності визначення поняття «сім'я», у Концепції державної сімейної політики (1999 р.) було досить багато інших недоліків. Так, на думку О. Михайленко, у Концепції державної сімейної політики (1999 року) [5, с. 17]:

- відсутня методологічна частина;
- не визначені основні терміни та базові поняття, такі як: «державна сімейна політика», «категорії сімей», «сім'я з дітьми», що призводить до різного тлумачення і змістовного наповнення цих термінів;
- не виписаний механізм фінансування;
- не розроблені морально-етичні критерії;
- не встановлені «межі» компетенції суб'єктів управління.

В подальшому влада намагається виправити прикрі помилки та упущення. Так, у Законі України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», що був прийнятий Верховною Радою України у 2000 році, у Статті 1 вперше було визначено поняття «сім'я»: «сім'я – це особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Права члена сім'ї має одинока особа» [9].

У Статті 4 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» нарешті визначено склад сім'ї: «До складу сім'ї включаються чоловік, дружина; рідні, усиновлені та діти цих осіб віком до вісімнадцяти років, а також діти, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно–

технічних, вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації до досягнення двадцяти трьох років і які не мають власних сімей; неодружені повнолітні діти, які визнані інвалідами з дитинства I та II груп або інвалідами I групи і проживають разом з батьками; працевдатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом з ними і перебувають на їх утриманні у зв'язку з відсутністю власних доходів; особа, яка проживає разом з одиноким інвалідом I групи і здійснює догляд за ним; жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю, не перебувають у шлюбі, але мають спільних дітей. При цьому до складу сім'ї включаються незалежно від місця проживання (перебування) або реєстрації діти, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, професійно–технічних, вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації до досягнення двадцяти трьох років і не мають власних сімей. До складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні» [9].

Таким чином, тільки через десятиліття після початку формування української державності, в правовому документі було визначено розуміння державою поняття «сім'я» та «склад сім'ї». Ми не будемо розглядати якість і повноту цих визначень. Підкреслимо тільки непослідовність прийнятих державних законодавчих актів, регулюючих державну сімейну політику:

– 1996 рік, прийнята Конституція України, без конкретного визначення поняття «сім'я» і стратегії її розвитку;

– 1999 рік, прийнята Концепція державної сімейної політики без визначення поняття «сім'я» і «склад сім'ї»;

– 2000 рік, нарешті в Законі України визначені поняття «сім'я» і «склад сім'ї», але без закріплення основних положень, які регулюють сімейні відносини;

– 2002 рік, прийняття Сімейного кодексу України, з усіма необхідними правовими нормами.

Виходить, що тільки через три роки після прийняття Концепції державної сімейної політики, в Україні був прийнятий закон, який регулював внутрішню сімейні стосунки. Тільки 10 січня 2002 року Верховна Рада України прийняла Сімейний кодекс України (який набув чинності тільки з 1 січня 2004 року). В Україні, нарешті, на законодавчому рівні, з'явилися нормативні документи щодо державної сімейної політики з врегулювання сімейних відносин. Тільки тепер (з 2002 року) держава могла повною мірою впливати на інститут сім'ї і регулювати його діяльність.

Відмітимо, що Стаття 3 Сімейного кодексу України так і називається «Сім'я». В ній зазначається наступне:

«1. Сім'я є первинним та основним осередком суспільства.

2. Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно.

Дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає.

3. Права члена сім'ї має одиноким особа.

4. Сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не

заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства» [16].

Згідно Статті 2, Сімейний кодекс України регулює [16]:

– сімейні особисті немайнові та майнові відносини між подружжям, між батьками та дітьми, усиновлювачами та усиновленими, між матір'ю та батьком дитини щодо її виховання, розвитку та утримання;

– сімейні особисті немайнові та майнові відносини між бабою, дідом, прабабою, прадідом та внуками, правнуками, рідними братами та сестрами, мачухою, вітчимою та падчеркою, пасинком;

– сімейні особисті немайнові та (або) майнові відносини між іншими членами сім'ї, визначеними у ньому.

15 квітня 2002 року Указом Президента України Л. Кучми були затверджені Положення про Державний комітет України у справах сім'ї та молоді, який став правонаступником Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України в частині наданих йому повноважень щодо сім'ї та молоді [6]. До традиційних соціальних питань сфери державної сімейної політики: соціального захисту дітей (неповнолітніх), запобігання вчиненню ними правопорушень, сприяння соціальному становленню та розвитку молоді, поліпшення демографічної ситуації, – додається проблематика запобігання насильству в сім'ї [6].

У зв'язку з посиленням акценту на проблемах дітей (про що свідчить назва створеного Міністерства України у справах сім'ї, дітей та молоді у лютому 2004 року), відбувається посилення соціальної складової сфери сімейної політики [7]. У цей час ухвалюється Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2004 року «Про схвалення Концепції демографічного розвитку на 2005–2015 роки» в якому вперше на державному рівні перераховуються проблеми і прорахунки в державній сімейній політиці:

«Несприятлива демографічна ситуація в Україні і насамперед різке зменшення народжуваності пов'язані із загостренням проблем функціонування сім'ї як осередку відтворення населення, зниженням її демографічного потенціалу.

Поглибилася деформація шлюбно–сімейних процесів, започаткованих ще у 1960–х роках. Поширилися такі явища, як відкладання шлюбів і народження дітей, безшлюбне материнство та соціальне сирітство (покинуті батьками діти), зменшилася кількість зареєстрованих шлюбів, збільшилася кількість розлучень та вдів. Навіть у 2003 році, коли показники шлюбності зросли, кількість зареєстрованих шлюбів була в 1,3 рази меншою, ніж у 1989 році; 28,6% дітей, народжених жінками молодше 20 років, є позашлюбними, 17% сімей з дітьми – неповними (у містах – 19,3%).

Спостерігається масове поширення бездітності та одностатевості: дві третини сімей мають лише одну дитину.

Середня кількість членів у сім'ї практично не змінюється з 1989 року і становить 3,2 особи (у містах – 3,1, селах – 3,4).

Загострюються проблеми матеріального утримання і виховання дітей у сім'ях, особливо молодих, багатодітних та неповних, з несприятливим морально–психологічним мікрокліматом» [15].

У Концепції демографічного розвитку України на 2005–2015 роки прописуються шляхи виходу з

демографічної кризи та стратегія подальшого державного втручання в цей процес.

Починаючи з 2005 р., в Україні достатньо багато уваги приділяється питанням пронаталістської політики. Одноразова допомога при народженні дитини за цей час досягла надзвичайно високого, навіть за європейськими мірками, рівня.

У 2005 році Верховною Радою України приймається Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Вперше в Законі України дається тлумачення поняттям: «гендерна рівність», «гендерно-правова експертиза», «сексуальні домагання» та ін. Так, Стаття 3. Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» називається: «Основні напрями державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [10]. В ній зазначається:

«Державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на:

- утвердження гендерної рівності;
- недопущення дискримінації за ознакою статі;
- застосування позитивних дій;
- забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;
- забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків;
- підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства;
- виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері;
- захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі» [10].

З метою реалізації Закону України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» на Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту покладаються завдання забезпечення досягнення гендерної рівності. Коло визначених повноважень цього міністерства з 2005 р. залишалося занадто широким [8]:

- участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики з питань сім'ї, дітей, молоді, фізичної культури та спорту;
- усиновлення;
- поліпшення демографічної ситуації;
- рівності прав та можливостей жінок і чоловіків;
- попередження насильства в сім'ї.

27 грудня 2006 року Кабінетом Міністрів України була прийнята Постанова «Про затвердження Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2015 року» [11]. У Державній програмі знову зазначаються проблеми до яких привела безвідповідальна державна сімейна політика попередніх років: «...Україна перебуває у стані глибокої демографічної кризи, зумовленої депопуляцією, збільшенням питомої ваги осіб похилого віку і зменшенням середньої тривалості життя.

Особливе занепокоєння викликає стан репродуктивного здоров'я, яке є невід'ємною складовою частиною здоров'я нації в цілому і має стратегічне значення для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Спостерігається тенденція до зменшення кількості абортів, зниження рівня материнської та дитячої смертності, однак ці показники залишаються високими і значно перевищують середньоєвропейські. Потребують

розв'язання проблеми невиношування вагітності та безпліддя, що є наслідками небезпечної статевої поведінки і причиною значних репродуктивних втрат» [11].

У Державній програмі перераховуються причини що зумовили виникнення проблеми у сфері репродуктивного здоров'я, а також завдання і заходи для їх подолання [11].

19 лютого 2007 року Кабінет Міністрів України затвердив Постанову «Про затвердження Державної програми підтримки сім'ї на період до 2010 року» [12]. Основними завданнями цієї програми є:

«– удосконалення нормативно-правової бази з питань сім'ї для її належного розвитку та виконання соціальних функцій;

- всебічне зміцнення правових, моральних та матеріальних засад сімейного життя;
- запровадження правової, психолого-педагогічної та організаційно-методичної системи з метою створення оптимальних соціально-економічних умов для повноцінного виховання дітей у сім'ї;
- підвищення рівня економічної активності та самостійності сімей, оптимізація їх соціального захисту, передусім тих, що мають дітей;
- створення системи цілеспрямованої підготовки майбутніх батьків до подружнього життя, підвищення рівня психолого-педагогічної культури громадян» [12].

Особливістю цієї Державної програми є те, що нарешті на державному і законодавчому рівні було включено такий важливий напрям державної сімейної політики, як підготовка людей до життя у шлюб.

У грудні 2010 року Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту було реорганізовано. Питання сімейної політики були віднесені до повноважень Міністерства соціальної політики України. Як зазначив український дослідник О. Кулик: «Передача у 2010–2011 рр. завдань формування та реалізації сімейної політики Міністерству соціальної політики України призводить до ототожнення сімейної політики з соціальною, що також викликає потребу в окресленні предметної сфери сімейної політики» [4].

В свою чергу, у 2010–2011 роках, зі сфери державної сімейної політики вилучилася молодіжна проблематика, яку віднесли до сфери діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Таким чином, ми розглянули розвиток правового забезпечення, яке гарантувало вплив держави і державних інститутів на розвиток інституту сім'ї.

Список використаних джерел

1. Буяновська Марія. Гендерні аспекти репрезентації громадської активності в Україні 14.05.2012 / Науковий блог НаУ «Острозька Академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2012/genderni-aspekty-reprezentatsiji-hromadskoj-aktyvnosti-v-ukrajini/>
2. Дерєга В. В. Державна сімейна політика та проблеми її формування в Європейському Союзі / В. В. Дерєга // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер.: Політологія. – 2014. – Т.230. – Вип.218. – С.22–27.
3. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96–ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>
4. Кулик О. М. Сфера державної сімейної політики в Україні: сутність і проблеми / О. М. Кулик. // Державне будівництво. – 2013. – №2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2013-2/doc/5/03.pdf>
5. Михайленко О. В. Законодавче забезпечення державної сімейної політики в Україні / О. В. Михайленко // Аспекти публічного управління. – 2014. – №7. – С.15–24.

6. Положення про Державний комітет України у справах сім'ї та молоді, затвержене Указом Президента України від 15.04.2002 р. №340/2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/340/2002>.

7. Положення про Міністерство України у справах сім'ї, дітей та молоді, затвержене Указом Президента України від 30.07.2004 р. №852/2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/852/2004>.

8. Положення про Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, затвержене постановою Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2006 р. №1573 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1573-2006-%D0%BF>.

9. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України // ВВР України. – 2000. – №35. – Ст.290.

10. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України // ВВР України. – 2005. – №52. – Ст.561.

11. Про затвердження Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації» на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 р. №1849 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1849-2006-p>.

12. Про затвердження Державної програми підтримки сім'ї на період до 2010 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2007 р. №244 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/244-2007-%D0%BF>.

13. Про затвердження Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 року: постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. №341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/341-2013-%D0%BF>.

14. Про концепцію державної сімейної політики: Постанова Верховної Ради України від 17 вересня 1999 року №1063-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1063-14>.

15. Про схвалення Концепції демографічного розвитку на 2005–2015 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2004-p>.

16. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року №2947-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

References

1. Bujanovs'ka Marija. G'enderni aspekty reprezentacii' gromads'koi' aktyvnosti v Ukraini 14.05.2012 / Naukovyj blog' NaU «Ostroz'ka Akademija» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://naub.oa.edu.ua/2012/genderni-aspekty-reprezentatsiji-hromadskoji-aktyvnosti-v-ukrajini/>

2. Derega V. V. Derzhavna simejna polityka ta problemy i'i' formuvannya v Jevropejs'komu Sojuzi / V. V. Derega // Naukovi prac'i [Chornomors'ko derzhavnogo universytetu imeni Petra Mogyly kompleksu «Kyjevo–Mogylyans'ka akademija»]. Ser.: Politologija. – 2014. – Т.230. – Вип.218. – С.22–27.

3. Konstytucija Ukrainy vid 28.06.1996 №254k/96–VR [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

4. Kulyk O. M. Sfera derzhavnoi' simejnoi' polityky v Ukraini: sutnist' i problemy / O. M. Kulyk. // Derzhavne budivnytvo. – 2013. – №2 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2013-2/doc/5/03.pdf>

5. Myhajlenko O. V. Zakonodavche zabezpechennja derzhavnoi' simejnoi' polityky v Ukraini / O. V. Myhajlenko // Aspekty publichnogo upravlinnja. – 2014. – №7. – С.15–24.

6. Polozhennja pro Derzhavnyj komitet Ukrainy u spravah sim'i' ta molodi, zatverdzhene Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 15.04.2002 r. №340/2002 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/340/2002>.

7. Polozhennja pro Ministerstvo Ukrainy u spravah sim'i', ditej ta molodi, zatverdzhene Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 30.07.2004 r. №852/2004 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/852/2004>.

8. Polozhennja pro Ministerstvo Ukrainy u spravah sim'i', molodi ta sportu, zatverdzhene postanovoju Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 lystopada 2006 r. №1573 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1573-2006-%D0%BF>.

9. Pro derzhavnu social'nu dopomogu malozabezpechenym sim'jam: Zakon Ukrainy // VVR Ukrainy. – 2000. – №35. – Ст.290.

10. Pro zabezpechennja rivnyh prav ta mozhlyvostej zhink i cholovikiv: Zakon Ukrainy // VVR Ukrainy. – 2005. – №52. – Ст.561.

11. Pro zatverdzhennja Derzhavnoi' programy «Reproduktyvne zdorov'ja nacii'» na period do 2015 roku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 grudnja 2006 r. №1849 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1849-2006-p>.

12. Pro zatverdzhennja Derzhavnoi' programy pidtrymky sim'i' na period do 2010 roku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19 ljutogo 2007 r. №244 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/244-2007-%D0%BF>.

13. Pro zatverdzhennja Derzhavnoi' cil'ovoi' social'noi' programy pidtrymky sim'i' do 2016 roku: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.05.2013 r. №341 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/341-2013-%D0%BF>.

14. Pro koncepciju derzhavnoi' simejnoi' polityky: Postanova Verhovnoi' Rady Ukrainy vid 17 veresnja 1999 roku №1063-XIV [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1063-14>.

15. Pro shvalennja Koncepcii' demografichnogo rozvytku na 2005–2015 roky: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8 zhovtnja 2004 r. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2004-r>.

16. Simejnyj kodeks Ukrainy vid 10 sichnja 2002 roku №2947-III [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

Fatkhutdinova I., Competitor of the Department of Philosophy, Perejaslav–Khmelnitsky State Pedagogical University named after Skovoroda (Ukraine, Perejaslav–Khmelnitsky), bazaluk@ukr.net

The role of the state family policy to strengthen the institution of the Ukrainian family

To conduct effective state family policy in Ukraine we need legal support, government regulations guaranteeing the influence of the state and state institutions on the development of the family. The main components of legal provision of state family policy are: 1. constitutional law; 2. Special family law; 3. sectoral laws (housing, labour, criminal, administrative).

Keywords: state family policy, family law, the institution of the family, the state, gender equality.

Фатхутдинова И., соискатель кафедры философии, Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет им. Григория Сковороды (Украина, Переяслав–Хмельницкий), bazaluk@ukr.net

Роль государственной семейной политики в укреплении института украинской семьи

Для проведения эффективной государственной семейной политики в Украине необходимо правовое обеспечение, государственные нормативные акты, которые бы гарантировали влияние государства и государственных институтов на развитие института семьи. Основными составляющими правового обеспечения государственной семейной политики есть: 1. конституционное законодательство; 2. специальное семейное законодательство; 3. отраслевое законодательство (жилищное, трудовое, уголовное, административное). Именно рассмотрению этих вопросов и посвящена авторская работа.

Ключевые слова: государственная семейная политика, семейное законодательство, институт семьи, государство, гендерное равенство.

* * *

УДК 101.8:316.3 0875

Чугай О. М.,

викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, Навчально-науковий інститут права та психології Національної академії внутрішніх справ (Україна, Київ), chugay_oxana@meta.ua

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ ЕКОНОМІКИ

Йдеться про те, що господарська діяльність сприяє суспільному благу не тільки в економічному, але й соціально-моральному плані. Але як свідчить практика, корпоративна культура, що поширена в організаціях, спрямована на досягнення прибутку, засоби досягнення якого можуть шкодити не тільки окремій людині, а й суспільству в цілому. В аналізі літературних джерел та у висновках підкреслюється загострення соціальної відповідальності суб'єктів господарювання із загальнокультурними цінностями, які сприяють розвитку особистості.

Ключові слова: корпоративна культура, соціальна відповідальність, господарська діяльність, моральні цінності.